

omfang forkortes ved anvendelsen af den foreslåede regel om forhåndsberømmelse. Udvalgets tilkendegivelser om, at kriminalitetens karakter i høj grad skal spille en rolle ved domstolenes afgørelse om varetægtsfængsling ud over fristen, kan også medvirke til, at der ikke sker løsladelse i de alvorligste straffesager.

De tre medlemmer har dog alligevel en vis bekymring for, om der under den foreslåede retstilstand i nogle tilfælde vil kunne ske løsladelse fra varetægtsfængsling i alvorlige straffesager kort tid før hovedforhandlingen, hvor dette kan forekomme stødende eller medføre vanskeligheder for gennemførelsen af hovedforhandlingen.

Det er derfor efter de tre medlemmers opfattelse af stor betydning, at de foreslåede regler om frister for varetægtsfængsling gennemføres i sammenhæng med udvalgets andre forslag, der har til formål at nedbringe berømmelsestiden, og at retterne udviser stor agtpågivenhed med henblik på, at sager fremmes og styres således, at sådanne fristoverskridelser undgås. Det er også en væsentlig forudsætning for de tre medlemmer, at de skærpede betingelser for varetægtsfængsling efter udløbet af fristen i praksis anvendes i overensstemmelse med de udførlige bemærkninger til udvalgets lovudkast. Det følger bl.a. heraf, at varetægtsfængsling efter retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3 (om risiko for påvirkning af efterforskningen mv.), også kan være på sin plads efter afslutningen af efterforskningen og tiltalerejsning, samt at selve den grove kriminalitets karakter i alvorligere sager naturligt vil indgå i skønnet over, om varetægtsfængslingen kan fortsættes ud over de angivne frister.

Der henvises i øvrigt til betænkningen side 138-144.

5.5.1.3. Flertallet foreslår desuden, at der for unge under 18 år fastsættes kortere fravigelige frister for varetægtsfængsling, så varetægtsfængsling i sager, hvor sigtelsen angår en lovovertrædelse, som efter loven ikke kan medføre fængsel i 6 år, ikke skal kunne ske i et sammenhængende tidsrum på mere end 4 måneder, medmindre retten finder, at der foreligger helt særlige omstændigheder. I sager, hvor sigtelsen angår en lovovertrædelse, som efter loven kan medføre fængsel i 6 år eller derover, skal varetægtsfængslingen ikke kunne overstige 8 måneder, medmindre retten finder, at der foreligger helt særlige omstændigheder.

Flertallet anfører, at spørgsmålet om fravigelse af disse frister som udgangspunkt må bero på en vurdering svarende til vurderingen af muligheden for fravigelse af de almindelige frister for varetægtsfængsling, jf. pkt. 5.5.1.2. ovenfor. Flertallet foreslår desuden, at

der skal gælde skærpede betingelser for at fravige fristerne, idet dette bør kræve, at der foreligger *helt* særlige omstændigheder. Dette gælder navnlig med hensyn til nødvendigheden af fængslingens opretholdelse efter den anvendte fængslingsgrund, men reglen vil også kræve skærpet opmærksomhed med hensyn til de omstændigheder, der er omtalt i den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 768 (dvs. navnlig om efterforskning fremmes med tilstrækkelig hurtighed).

Endvidere anfører flertallet, at også karakteren af den kriminalitet, som den pågældende er sigtet for, må tillægges betydelig vægt, således at fortsat fængsling efter fristerne især kan komme på tale i meget alvorlige straffesager.

Der henvises i øvrigt til betænkningen side 145-147.

5.5.1.4. Et mindretal i udvalget (2 medlemmer) finder, at flertallets forslag om en fravigelig overgrænse ikke i tilstrækkeligt omfang vil kunne begrænse varigheden af varetægtsfængslinger.

Efter mindretallets opfattelse bør der lægges vægt på, at der i forhold til sigtede i straffesager, herunder varetægtsfængslede, gælder en uskyldsformodning indtil eventuel domfældelse. Hertil kommer, at der i flere europæiske lande gælder absolutte overgrænser for varetægtsfængsling, som efter det oplyste ikke ses at have været forbundet med negative virkninger for opklaringen og gennemførelsen af straffesager.

På den baggrund foreslår mindretallet, at der indføres en overgrænse for varetægtsfængsling med samme længde som foreslået af flertallet, herunder for så vidt angår sigtede under 18 år, men at fristen skal være ufravigelig. Efter mindretallets forslag vil der således ikke være mulighed for at opretholde en varetægtsfængsling ud over de anførte tidsgrænser. Der vil imidlertid være mulighed for, at retten i tilfælde, hvor betingelserne for varetægtsfængsling i retsplejelovens § 762, stk. 1 eller stk. 2, fortsat er opfyldt, ved udløb af de nævnte frister i stedet kan bestemme, at den pågældende skal undergive sig en af de mindre indgribende foranstaltninger end varetægtsfængsling, der er opregnet i retsplejelovens § 765, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til betænkningen side 144-147.

5.5.1.5. Justitsministeriet er enig i udvalgets overvejelser og forslag om at fastsætte frister for varetægtsfængslingers tidsmæssige udstrækning, herunder for så vidt angår unge under 18 år, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse hermed.

Justitsministeriet er endvidere enig med flertallet i, at væsentlige hensyn taler imod at gøre de foreslåede